

BARAZA LA WAWAKILISHI ZANZIBAR

Simu Nam. + 255 24 2230602/1
Fax Nam. + 255 24 2230215
Tovuti: www.zanzibarassembly.go.tz

SANDUKU LA BARUA 902,
ZANZIBAR
Barua Pepe: zahore@zanlink.com

HUTUBA YA MAONI YA KAMATI YA KATIBA, SHERIA NA UTAWALA YA BARAZA LA WAWAKILISHI KUHUSIANA NA MSWADA WA SHERIA YA MAREKEBISHO YA SHERIA MBALI MBALI NA KUWEKA MASHARTI YALIYO BORA KUHUSIANA NA MAMBO HAYO

Mheshimiwa Spika; awali ya yote napenda kutumia nafasi hii kumshukuru Mwenyezi Mungu (s.w.) kwa kutujaalia afya njema iliyotuwezesha kukutana tena leo hii kujadili Mswada huu muhimu wa Sheria ya Marekebisho ya Sheria mbali mbali.

Mheshimiwa Spika; Aidha, baada ya kutanguliza shukrani hizo, sasa naomba kusema kuwa Kamati ya Katiba, Sheria na Utawala ya Baraza la Wawakilishi inakubaliana na uwamuzi wa Serikali wa kuleta Mswada huu wa “SHERIA YA MAREKEBISHO YA SHERIA MBALI MBALI NA KUWEKA MASHARTI YALIYO BORA KUHUSIANA NA MAMBO HAYO” mbele ya Baraza lako tukufu kwa madhumuni ya kufanya Marekebisho ya Mapungufu yaliyomo katika Sheria hizo na vile vile kuweka masharti bora ili kuenda sambamba na malengo ya kuwepo kwa Sheria husika.

Mheshimiwa Spika; pia, napenda nitumie fursa hii kuwashukuru Wadau mbali mbali ambao Kamati yetu ilikutana nao kwa kuwashirikisha na kuweza kutoa maoni yao katika kuuboresha Mswada huu muhimu katika nchi.

Mheshimiwa Spika; Kamati ya Katiba, Sheria na Utawala iliupitia Mswada huu wa “Sheria ya Marekebisho ya Sheria mbali mbali na kuweka Masharti yaliyo Bora kuhusiana na Mambo hayo” ambapo marekebisho mbali mbali yalifanywa na Kamati kwa umakini mkubwa na kuzingatia umuhimu wa Sheria hizo.

Mheshimiwa Spika; naomba uwatambue Wajumbe waliounda Kamati hii kama ifuatavyo:-

1. Mhe. Machano Othman Said	Mwenyekiti
2. Mhe. Mwantatu Mbarak Khamis	M/Mwenyekiti
3. Mhe. Saada Ramadhan Mwendwa	Mjumbe
4. Mhe. Wanu Hafidh Ameir	Mjumbe
5. Mhe. Mihayo Juma N'hunga	Mjumbe
6. Mhe. Shamata Shaame Khamis	Mjumbe
7. Mhe. Nadir Abdulatif Yussuf	Mjumbe
8. Mhe. Ali Khamis Bakar	Mjumbe
9. Ndg. Rahma Kombo Mgeni	Katibu, na
10. Ndg. Ali Alawy Ali	Katibu

Mheshimiwa Spika; naomba sasa uniruhusu nieleze baadhi ya marekebisho na mapendekezo mbali mbali ambayo Kamati yetu imeyafanya na pia, naomba kuwatanabahisha Waheshimiwa Wajumbe wa Baraza lako tukufu ya kwamba, hotuba hii inatoa ufafanuzi wa baadhi tu ya vifungu ambavyo vimependekezwa na kufanyiwa marekebisho na Kamati, hivyo maelezo zaidi ya mapendekezo hayo yamo katika muhtasari wa marekebisho yetu ambayo Waheshimiwa Wajumbe tayari mmeshapatiwa.

Mheshimiwa Spika; katika *sehemu ya nne* ya Mswada huu inayohusu Marekebisho ya Sheria ya Mahakama ya Biashara Zanzibar, Namba 9 ya 2013, katika kifungu cha 8 cha sheria mama, Kamati inapendekeza kifungu hiki kiruhusu Mwakili kuweza kuingia Mahakama za mwanzo, kwa sababu Mahakimu kwa sasa watakuwa na shahada na uwezo kwa Mahakama za mwanzo katika thamani ya kesi za madai.

Mheshimiwa Spika, vile vile katika kifungu cha 9 Kamati inashauri neno “**Mrajis**” liondolewe na liwekwe “**Warajis**” ili aya hii iweze kusomeka kama “**Naibu Mrajis atateuliwa na Jaji Mkuu kutoka miongoni mwa Manaibu Warajis wa Mahakama Kuu**”.

Mheshimiwa Spika; katika sehemu ya kumi ya Mswada huu inayohusu marekebisho ya Sheria ya Mfuko wa Jimbo, Namba 4 ya 2012. Katika kurekebisha kifungu cha 33 (c) kinachosomeka “**Baraza la Mji litakua ni Chombo kinachojitegemea...**”

Mheshimiwa Spika; Katika aya hii, kwa kuwa Manispaa, Mabaraza ya mijini na Halmashauri zitapewa mamlaka ya kujitegemea; Kamati inapendekeza kuzingatiwa mambo yafuatayo:-

- i. Wakati Manispaa, Mabaraza au Halmashauri yatakapoona kuna haja ya kuwa na sheria ndogo ndogo zitakazo waongoza na kwa kuwa wameshapewa uwezo wa kujitegemea, basi wazingatie hali halisi za wananchi wa Miji husika na zitangazwe katika jamii ili zitambulike.
- ii. Wazingatie kuwa lengo kuu la Taasisi hizo ni kuhudumia wananchi na sio kujiendesha kibiashara, hivyo sheria hii ibainishe shughuli za kimapato ambazo Taasisi hizo zinaweza kuzifanya na sio miradi kwa ajili ya faida zao binafsi.
- iii. Wahusika wa Taasisi ambao wanashughulika na operesheni zote zinazohusiana na Wananchi wapatiwe Elimu ya kuwaelimisha wananchi na wageni, pia wapatiwe vitambulisho maalum ambavyo vitawabainisha kwa wananchi lakini hata raia wa kigeni wanaoingia nchini.
- iv. Pia, katika Taasisi hizo ziwepo sheria ambazo zitawabana watendaji wake pale ambapo watatenda makosa ya kinidhamu waweze kuchukuliwa hatua.

Mheshimiwa Spika; Kamati inapendekeza hivyo ili kuona kwamba baada ya kupita Sheria hii, Manispaa, Mabaraza na Halmashauri zitaweza kujiendesha na kupiga hatua katika kukabiliana na changamoto tofauti zilizomo katika jamii na zinazohitaji kuondolewa. Lakini, hata kiuendeshaji zinahitaji ufanisi ili kuweza

kwenda sambamba na mfumo mpya tutakao enda nao wa urasimishaji wa madaraka (Ugatuji).

Mheshimiwa Spika; katika kifungu cha 36(t) Kamati yetu inashauri Wizara husika kuweka utaratibu wa kuwashirikisha wataalamu wa fani mbali mbali wanaohusiana na sekta ya mifugo wakati wa operesheni zao za kukabiliana na tatizo la mifugo mijini.

Aidha, Serikali kupitia Wizara inayohusika itenge maeneo maalum kwa wananchi wanaohitaji kufuga hasa kwa wakaazi wa mijini ambao hawana sehemu za kufugia kisheria.

Mheshimiwa Spika; Aidha, Kamati inashauri kuzingatiwa na kufuatiliwa kwa kina mazingira ya wananchi ambao wanafuga ndani ya majumba yao ambayo wanaishi na wamezungukwa na jamii ili kuepusha uchafuzi wa mazingira kwa usambazaji wa harufu mbaya za mifugo hiyo hasa katika maeneo ya mijini.

Mheshimiwa Spika; Kifungu cha 38(2) Kamati inapendekeza kuwa pale endapo Waziri atatumia uwezo atakaopewa kwa mujibu wa Sheria hii kulivunja Baraza, basi azingatie maslahi ya watu wa Jamii husika na endapo maslahi hayo yamekiukwa basi alazimike kulivunja Baraza hilo. Aidha, Kamati inaomba utaratibu wa kuvunja Mabaraza ikiwemo Manispaa wakati wa kuelekea uchaguzi mkuu ni vyema ilingane na muda wa kuvunjwa Baraza la Wawakilishi.

Mheshimiwa Spika; kwa kumalizia tunaiomba Serikali kuyazingatia na kuyafanyia kazi yale yote yaliyopendekezwa na Kamati na wadau wa Taasisi mbali mbali ambao kwa namna moja au nyengine wamesaidia kutoa maoni yao ili kufanikisha sheria hizi ili zitakapo tumika ziwe na ubora zaidi. Kufanya hivyo, ni kusaidia Serikali na Taasisi husika kuepukana na udhaifu wa sheria zilizokuwepo.

Mheshimiwa Spika; baada ya kueleza haya machache nawaomba Wajumbe wa Baraza lako tukufu, wenye hekma na busara waweze

kutumia uwelewa wao kuuchangia na kuurekebisha Mswada huu kwa kutoa mawazo yatayosaidia kiutendaji ili kufanya uwe bora zaidi na hatimaye kuupitisha kwa kupata ufanisi.

Mheshimiwa Spika; Naomba kuwasilisha.

.....

(Mhe: Machano Othman Said)

Mwenyekiti

Kamati ya Katiba, Sheria na Utawala,

Baraza la Wawakilishi,

Zanzibar